

ปทุมมา (*Curcuma sparganifolia* x *C. parviflora*)

พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 55

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่	50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์	081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 55 ได้มาจากการผสมพืชสกุลขมิ้น (*Curcuma*) สองชนิดระหว่าง ปทุมรัตน์ (*Curcuma sparganifolia*) พันธุ์แม่ กับเทพรำลึกกลีบกว้าง (*C. parviflora*) พันธุ์พ่อ โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ผสมพันธุ์พืชดังกล่าวในปี พ.ศ. 2538 -2541 และในปี พ.ศ. 2545-2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงามจึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 55

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma sparganifolia</i> x <i>C. parviflora</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก
ราก/หัว	ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะบวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือหัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีเหลืองอ่อน เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับพื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 1.5 - 2.0 เซนติเมตร
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 34 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 49 - 51 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว มีประมาณ 3 ใบ กว้าง 4.5 - 5.5 เซนติเมตร ยาว 23 - 25 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นกลางใบสีเขียว กาบใบสีเขียว โคนกาบใบสีเขียว
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลางลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 28 - 32 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 6.0 - 7.5 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5 - 6 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่างรูปกลมแบน สีเขียว ปลายเป็นติ่งแหลม สีชมพูลึบสีเขียว มีจำนวน 6 - 9 ใบ ใบประดับส่วนบน รูปขอบขนาน สีชมพู ปลายแหลม สีเขียว มีจำนวน 12 - 14 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 0.6 - 0.8 เซนติเมตร ยาว 1.9 - 2.0 เซนติเมตร สีขาว กลีบปากสีม่วง สันปากสีเหลือง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.3 - 0.4 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)
ลักษณะอื่น ๆ	1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง 2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ

3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านดอกตรง เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับ
แปลง
4. การแตกหน่อใหม่น้อย เฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 10 วัน และไม้ประดับเปลี่ยนนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก



ปทุมมาพันธุ์เซียงรายซีเอฟ 55